

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Applaus of amen

*...en zij riepen
overluid van hem
dat hij de derde
heerser in dat
koninkrijk was.*

(Daniël 5:29b)

*Applaus voor
Daniël. Wat
was dus de
achtergrond
van dit
applaus? Het
talent van de
prediker.*

Daniël kreeg applaus. Maar... hij had ook nog meer gekregen. Hij had purper en goud gekregen. Die beloning was hem immers al in het vooruitzicht gesteld toen het geheimzinnige geschrift op de wand was verschenen. U weet wel... Alle autoriteiten van Babel waren door koning Bêlsazar uitgenodigd voor een soort staatsbanket. Bij die gelegenheid vergreep de koning Bêlsazar zich aan de heilige vaten van de God van Israël, die Nebukadnézar uit Jeruzalem meegenomen had. Toen de feestvreugde op een hoogtepunt was, verscheen er opeens een geheimzinnige hand, die enkele lettertekens op de wand van de feestzaal schreef. Zo laste de Heere Zelf een nummer in dat op Bêlsazars feestprogramma niet was opgenomen (Walther Luthi). Niet één van de wijzen van Babel had deze letters kunnen ontcijferen en verklaren. Toen Daniël er bij geroepen was, had de koning hem beloofd te zullen belonen met goud en purper. Hij zou de derde heerser in het koninkrijk zijn (zie vers 16). Duidelijk had Daniël te kennen gegeven dat hij helemaal geen prijs stelde op die geschenken en eerbewijzen. Maar... toen hij de verklaring van de lettertekens had gegeven was hem toch direct dit eerbetoon te beurt gevallen. Waarschijnlijk tegen wil en dank in was hij met purper bekleed en was een gouden keten om zijn hals gehangen.

Dan lezen we van “het applaus”: “zij riepen overluid van hem dat hij de derde heerser was in dat koninkrijk.” Wat een wonderlijke gang van zaken daar in die

feestzaal...! Duidelijk had het uit de mond van Daniël geklonken dat God had geteld, gewogen en te licht had bevonden. Mene, tekelparsin. Zo werd hem aangezegd dat zijn koninkrijk ten onder zou gaan. Maar in plaats van woedend te worden, in plaats van hem op te laten sluiten in de gevangenis, liet de koning hem bekleden met purper en goud. Daniël krijgt een overluid applaus. Hij kreeg een prachtige positie in dat koninkrijk. Maar... hoe is dat mogelijk, hoe kunnen we deze vreemde reactie plaatsen?

Ach, het is niet moeilijk. Niemand geloofde natuurlijk ook maar iets van wat Daniël had voorspeld. Anders hadden ze hem toch niet tot de derde heerser van dat koninkrijk uitgeroepen? Een failliet koninkrijk. Babel zal ondergaan? Ha, ha, ze kennen ondertussen wel de gedachtegang van de joden. Er leefde bij de joden nog steeds de wrok over de ondergang van Jeruzalem. Daarom zonnen ze steeds op wraak over Jeruzalem en de ondergang van Babel. Ach, die Daniël, wat handig van hem om die lettertekens op de wand te exploiteren voor z'n eigen nationaliteitsgevoelens. Ze nemen hem dat helemaal niet kwalijk, maar ze nemen het ook helemaal niet serieus. Ze waarderen z'n scherpzinnigheid hierin en de hele zaal klapt mee. Applaus voor Daniël. Wat was dus de achtergrond van dit applaus? Het talent van de prediker. Ze stonden verbaasd over de prediker. Ze roepen overluid van hem. Maar... ze roepen niet overluid van het. Bêlsazar

en zijn gasten zijn eigenlijk toch helemaal nog niet zulke vreemde figuren. Want je komt ze ook vandaag in de kerkelijke wereld nog in overvloed tegen. Er zijn er nog die overluid roepen dat ze de prediker toch zo fijn vonden. Zo talentvol. Theologische keurmeesters, kun je ze noemen. De man, die de boodschap brengt geven ze een cijfer van nul tot tien. Er zijn eersten, tweeden en derden in dat koninkrijk. Niet de boodschap, die gebracht wordt, maar de man, die de boodschap brengt staat in het middelpunt van de waardering. Om zijn talent wordt hij geroemd of... verguisd. We hebben genoten of we werden geërgerd. Er werd goed of slecht gepreikt, mooi of minder mooi.

Applaus of amen? De Heere zegt niet voor niets: “zie toe, hoe gij hoort.” Niet een iegelijk, die luide roept: “Heere, Heere, maar die daar doet de wil des Vaders, is bekwaam tot het Koninkrijk Gods.” Het gaat immers om de prediking zelf. Om de inhoud van de boodschap. Wat de Heere daarin tot u en mij spreekt. Leerden we daar amen op zeggen? Amen op de boodschap van de ondergang van dat eigen koninkrijk. Omdat we God onze Schepper en Formeerder de rug toekeerden. Omdat we in Adam verloren liggen. Amen op de onmogelijkheid van terugkeer naar de gemeenschap met God. Amen op de boodschap van de vloek der wet. Maar ook... Amen op de boodschap van genade door de zoen- en kruisverdiensten van de tweede Adam. Amen op de roepstem van Wet en Evangelie.

*Denk eens aan
Bélsazar die
zo duidelijk en
op schokkende
wijze de
boodschap van
de God van
Israël te horen
krijgt.*

Amen op de noodzakelijkheid van wedergeboorte, bekering en geloof. Wie persoonlijk door Gods Geest geleid wordt krijgt te maken met de Heere Zelf. Met de Zender van de predikers. Dan horen we Zijn stem en Zijn boodschap tot ons persoonlijk gericht. Denk er om... Zijn Woord doet altijd wat. Het vernedert of het vertedert. Het is een reuke des doods ten dode of een reuke des levens ten leven. Als het niet tot waarachtige bekering leidt, dan zal hetzelfde Woord ons aanklagen en veroordelen. Wat aangrijpend wanneer we van ouds de klanken kennen van het Evangelie, maar wanneer we zijn blijven steken bij goedkeuring of afkeuring ten aanzien van de wijze waarop gepreekt werd of het talent van de prediker! Dan missen we de geestelijke, bevinde-lijke kennis ervan. Dan werd het geen persoonlijke nood. Dan werd het niet persoonlijk voor ons een wonder. Wat aangrijpend wanneer we precies weten hoe de mens verloren ligt in Adam maar wanneer het niet persoonlijk verstaan wordt en daarin persoonlijk niet gezien wordt het faillissement

van ons leven! Wat aangrijpend wanneer we weten hoe groot het voorrecht is van de betekende en verzegelde belofte van het verbond, terwijl we het wezen van het verbond niet voor eigen hart en leven kennen door de toepassende werking van Gods Geest! Denk eens aan Bélsazar die zo duidelijk en op schokkende wijze de boodschap van de God van Israël te horen krijgt. Kreeg hij daarin niet de roepstem tot bekering te horen? Was er voor hem geen vergeving en redding geweest bij Israëls God? Hij is er zo verblind voor dat hij er niet één ogenblik over denkt om die God om genade te smeken. In de waan van "mijn huis zal eeuwig staan" maakt hij Daniël tot de derde heerser van dat failliete koninkrijk.

Bélsazar stond met de dood voor ogen. Ja, lees maar: "In diezelfde nacht werd Bélsazar, der Chal-deeën koning, gedood." Toen werd het eeuwigheid voor hem. Kort te voren nog onder het Woord van God. Nog geapplaudisseerd en toch... voor eeuwig verloren. Dit wordt gezegd tot allen, die over-

luid roepen, maar die nooit op het Woord des Heeren in waarheid des harten leerden zeggen: "amen, zegt mijn ziel daarop." Tot u komt nu nog, in dit heden der genade de roepstem tot bekering, het welmenend aanbod van genade. Zou er voor u geen verlossing, redding en vergeving te vinden zijn bij Israëls God? Bij die God, Die Zijn eigen Zoon wilde schenken tot verzoening van de zonden. Bij Hem, Die Zijn lichaam en bloed wilde geven tot betaling van de zonden. Hij zegt: "Laat u met God verzoenen." In Zijn bloed is er reiniging van alle zonden.

Welgelukzalig de mens, die "amen" mag zeggen op het Woord des Heeren, die kunnen instemmen en meezingen:

*Gedenk aan 't Woord, gesproken tot
Uw knecht,
Waarop Gij mij verwachting hebt
gegeven;
Dit is mijn troost, in druk mij toege-
legd,
Dit leert mijn ziel U achteraan te
kleven;
Al 't geen Uw mond aan mij had
toegezegd,
Gaf aan mijn hart vertroosting, geest
en leven.*

A. v.d. Weerd

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen over Daniël 5:29b 'Applaus of amen' van ds. A.v.d. Weerd. Ds. Tanis behandelt DL 2 art. 1 "Gods deugden zijn één". Ds. P. Roos schrijft een vierde artikel over 'Lijden aan de kerk'. Ds. M.A. Kempeneers behandelt Daniël 2:17 en 18. Ds. Hoefnagel vult zijn rubriek onder de titel 'Onvergeeflijk.' Ook treft u een bijdrage aan over Abraham Hellenbroek uit een preek over Jeremia 31:12 'De gelukstaat van Jehovah's verlore volk.' Tenslotte wat boekbesprekingen.

Kand. J. de Bruin

D.V. zaterdag 13 juli 's morgens om 10.30 uur hoopt kand. De Bruin bevestigd te worden door ds. K. Visser en 's middags om 14.30 hoopt hij intrede te doen in de gemeente van Elburg. De diensten worden gehouden in de Oosterkerk, Klaverplein 2 in Elburg. We wensen kand. De Bruin en zijn gezin alsook de gemeente en de kerkenraad van Elburg van harte Gods onmisbare zegen toe.

Zendingsdag Elburg

D.V. woensdag 24 juli. Sprekers: ds. M.A. Kempeneers (opening en sluiting), evangelist H. Bor, ds. L.W. van der Meij, ds. D. Zoet uit Ouddorp (HHK), W.L. van der Staaïj doet de kindervertelling.

Ontmoetingsdag

D.V. zaterdag 14 september in de Chr. Geref. Kerk op Urk, Almerelaan 1a. De Heidelbergse Catechismus zal centraal staan.

Verschiïning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal in verband met de vakantietijd D.V. dinsdag 6 augustus 2013 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 25 juli.

AvH

*En dan komen er vruchten;
dan gaan we inderdaad uit
liefde tot Christus, handen
en voeten afhouwen, ogen
uitsteken, ons zelf verloo-
chenen, de wereld verlaten,
onze oude natuur doden, ons
kruis gewilliger dragen, soms
met vreugde, om Zijnentwil;
dan gaan we de strijd in, dan
wordt ook wel bij tijden een
overwinning behaald, in Zijn
kracht.*

G. Wisse,
De bekering des mensen.

Gods deugden zijn één

Liefhebben

Joh. 3:16 is een zeer bekende tekst. Een tekst die veel geciteerd wordt. Op zich is dit te begrijpen, want de tekst spreekt van veel. De tekst is rijk van inhoud. Echter, wanneer het gaat over de verklaring, dan dient erop gewezen te worden dat God de Heere niet kon komen tot liefhebben. Zeker, liefde en liefhebben waren er voor de val. Er was liefdesgemeenschap. Zelfs wederzijds. Door het gebeuren in het paradijs is dit uitgesloten. De liefde als deugd van God bleef bestaan, maar het liefhebben kon niet meer plaatsvinden. Naar Gods recht was liefhebben uitgesloten. Op de school van de Heilige Geest, de Geest Die gebruik maakt van Gods Woord, wordt dit geleerd en beaamd. Maar door Gods verkiezing van Zijn Zoon en het amen van de Zoon op de Goddelijke eisen kon God de Heere komen tot liefhebben. Liefhebben tot zaliging van zondaren. De grond van Gods liefhebben ligt in de wil van God en de Zelfovergave van de Zoon. Het 'zie, Ik kom o God om Uw wil te doen' heeft grote waarde. De realisering ervan wordt gezien op aarde onder mensen in mensen. En daarvan is niets in strijd met Gods gerechtigheid. Het recht van God wordt niet geschon- den. Wordt nu op aarde gekend 'in mensen een welbehagen', de deugd van Gods rechtvaardigheid wordt dan niet overschaduwd door de deugd van Gods liefde, de deugd van Gods barmhartigheid. We dienen dit goed te onthouden en in het onderwijs mag het niet ontbreken. Niet één van Gods deugden of eigenschappen zijn door het kruis van Golgotha geweken. Gods Woord wijst op de handhaving. Hoe wordt het ons ook getekend in het klassieke avondmaalsformulier. Willen de Dordtse Leerregels Bijbels zijn, dan moeten ze ons er bij

stil houden. Gaan we het tweede hoofdstuk na, dan gebeurt dit. Maar laat het eerste artikel van hoofdstuk 2 onder het opschrift 'van de dood van Christus en de verlossing des mensen' ons niet bevreemden. We behoren erbij te leven. Want ons geestelijk welzijn staat er niet buiten. We hebben niet te doen met een stukje dogmatiek, maar met Bijbelse waarheid, Bijbelse werkelijkheid.

Barmhartig en rechtvaardig

Wat in artikel 1 staat is verwoord uit de Heilige Schrift. Er wordt van God beleden dat Hij ten hoogste barmhartig, maar ook ten hoogste rechtvaardig is. De Heere is voor de volle 100 % barmhartig en voor de volle 100 % rechtvaardig. Beide deugden zijn één in God. Zij zijn wel onderscheiden, maar mogen niet gescheiden worden. Wie kennis heeft aan het werk van de zaligheid, weet dit uit eigen ondervinding. Het is zelfs een kennis die zich verdiept. Gods barmhartigheid en rechtvaardigheid werken samen. Nu komt het voor dat de ene deugd meer spreekt dan de andere. Rechtvaardigheid meer dan barmhartigheid of omgekeerd. De Heere heeft daar een bedoeling mee. Treft de rechtvaardigheid Gods dan verdwijnt al meer de eigen waarde, de eigen dunk, de eigengerechtigheid. Er is ook meer de gerichtheid op Christus als de Rots der behoudenis. Bij Hem is men veilig voor tijd en eeuwigheid. Maakt de barmhartigheid van de Heere stil en brengt de barmhartigheid tot verwondering, dan weet men zich één met het belijden van Jeremia 'het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben. Zij zijn allen morgen nieuw. Uw trouw is groot (Klaagliederen 3:22 en 23). Die houding leidt tot gebed: Leer mij,

o God van zaligheden, mijn leven in Uw dienst besteden. Zo gaat het hele leven door. Vernedering, verbinding en dienen. De deugden van de Heere blijven spreken en werken.

Geopenbaard

Daar de opstellers heen werken naar het doel: namelijk de betekenis van Christus' dood en verlossing, gaan ze in de tweede zin van art. 2 nader in op Gods gerechtigheid. Met nadruk stellen zij dat waar ze nu op wijzen in 's Heeren Woord beschreven staat. God heeft het geopenbaard. De gerechtigheid van God eist straf op de zonde. Dit moet geschieden. Het ongestraft laten door God is een inbreuk op al Gods deugden. Dan verdwijnt God als God. Daar heeft de satan het uiteindelijk op gemunt. Satan is niet tevreden met de afval van God van Gods schepsel. Hij stelt alles in het werk om zijn hoofddoel te bereiken: namelijk de alleenheerschappij. Nu is hij al de overste van de wereld. Het gaat de satan in niets om de mens, maar om zichzelf. Zijn eer en zijn verheerlijking. En dit leidt tot de eeuwige ondergang van de mens. Vandaar zijn intensieve greep op de communicatiemiddelen. Satan biedt veel aantrekkelijks voor het oog en voor het oor. Zijn we er bevreesd voor eeuwig in zijn greep te komen? De satan is vandaag druk bezig. Bijzonder in de kerk. Treft de kerkverlating ons en treft ons het brute verzet van kerkverlaters? Zijn wij er op uit om te redden allen die ten dode wankelen? Ook om te redden uit de greep van de gevoelsgodsdienst? Een sfeer zonder leer? Het is ook geen verleden tijd om te letten op God de Heere. God is de Handhaver van Zijn deugden en zo ook van Zijn gerechtigheid. De opstellers zeggen met nadruk dat God de Heere als de Rechtvaardige al de zonden die

Niet één van Gods deugden of eigenschappen zijn door het kruis van Golgotha geweken. Gods Woord wijst op de handhaving.

Jezus heeft de straf gedragen en dat mag leiden tot geloof.

begaan zijn tegen Zijn oneindige Majesteit straft met een tijdelijke en eeuwige straf beide naar ziel en lichaam.

Belijdenisgeschriften

Wat er staat in art. 2 vormt een eenheid met wat er staat in de twee andere belijdenisgeschriften. In art. 16 van de Ned. Geloofs Belijdenis lezen we wanneer het gaat over de predestinatie dat God Zichzelf heeft bewezen als barmhartig en rechtvaardig. In art. 20 staat: wij geloven dat God Die volkomen rechtvaardig en barmhartig is, Zijn Zoon heeft gezonden. In zondag 4 van de Heidelbergse Catechismus lezen we dat de volgende vraag wordt gesteld: is dan God ook niet barmhartig? Het antwoord luidt: God is wel barmhartig, maar ook rechtvaardig. Die eenheid mag ook in belijden niet

losgelaten worden. Op de juiste wijze dienen ze in prediking en pastoraat aan de orde te komen.

Straf

Gaat het over de straf, nu en in de toekomst, dan behoort daar Bijbels verantwoord op gewezen te worden. Het slot van artikel 1 mag niet vergeten worden. De genoegdoening wordt door God de Heere geëist. Er wordt wat overheen gegleden in de prediking en in het gesprek. Het hoeft toch niet meer, God is toch verzoend door het kruis? Jezus heeft de straf gedragen en dat mag leiden tot geloof. Tot de geloofszekerheid dat alles goed is. Nu en in de toekomst. Zo wordt de weg naar de hemel gemakkelijk geplaveid. We zijn zondaren! Gods Woord tekent ons in onze ware gedaante. Zeker, de algemene genade mag niet onder-

schat worden, maar dat betekent niet dat onze persoonlijke schuld voldaan is. We zijn in zonden ontvangen en geboren. We zijn van nature kinderen des toorns. Dagelijks maken we onze schuld meerder. Indien er een betrekking op God ontstaat, dan wordt beseft, dan wordt verstaan, wat men de Heere heeft aangedaan. Dan is er sprake van zondeleed en zondesmart. Dit blijven dan geen vreemde zaken. De tekst van zondag 5 vraag 12 leeft in het hart. De man op de preekstoel mag daar geen vreemdeling van zijn. Het is goed dat er is de herdenking van het 450 jarig bestaan van de Catechismus. Maar is er ook, zoals Prof. Van der Schuit het nogal eens zei, de praktische zielsdoorleving? Het kennen van de zaken van de woorden?

M.C. Tanis

Kerkelijk actueel

Lijden aan de kerk (4)

Nog een laatste artikel over dit onderwerp. Er is veel over te zeggen, omdat helaas dit thema veel mensen en kerken beroert. Nog enkele praktische zaken en dan wil ik afsluiten met een Bijbelse fundering.

De kerkbijbel

Men heeft mij de laatste tijd ook vragen gesteld over enkele concrete verschijnselen. Die vragen stelt men niet zo maar. Er is niet alleen sprake van verontrusting, het gaat soms zelfs zover dat mensen een burned out hieraan overhouden. Omdat deze dingen zoveel onrust veroorzaken, vraagt het van ons aandacht en meeleven. Er is een tijd geweest dat het ging over rhythmisch zingen of over een psalm voor de dienst. Onze tijd heeft zulke vragen achter zich gelaten. Het gaat nu om ernstiger zaken, ook in aanverwante gemeenten zelfs. Ik noem er een paar. Allereerst de beamer. Kerkenraden hebben hier ongetwijfeld over nagedacht. Maar voorzover ik het kan overzien, moeten we lang en diep zoeken naar de voordelen. Nadelen springen in het oog. De beamer projecteert

de liturgische gegevens op een scherm. Er kunnen meer gegevens betreffende de dienst aangegeven worden. Op het eerste gezicht vergemakkelijkt dat het luisteren. Toch voert deze vorm van communicatie ons af van het doel. Psalmen en schriftlezingen vragen om een eigen kerkbijbel, die we bij de hand hebben. De gemeente behoort enigermate thuis te zijn in Gods Woord. Ik verbaas me trouwens toch wel eens lichtelijk, dat ook kerkenraden schijnbaar weinig psalmen meer uit het hoofd kennen. De beamer werkt deze onbekendheid en gemakzucht in de hand. Het is fijn als de gemeente teksten, die genoemd worden, meeleest en opzoekt in de eigen Bijbel. Het mes snijdt dan naar twee kanten: we raken meer thuis in de Schriften en we krijgen inhoudelijk iets mee. Naar mijn mening is de beamer dus absoluut

geen vooruitgang, integendeel. In een enkel geval zou ik me het gebruik kunnen voorstellen. De grote lijnen van een referaat of een preek zouden ermee gediend zijn als de gemeente deze voor zich heeft. Ik kan me indenken dat voorgangers deze bedoeling ook met de beamer hebben. Maar als men dat wenst (en het is op zich een goede gedachte), dan toch liever een schetsje op papier. Dat beklijft beter en men kan het verzamelen en mee naar huis nemen. Dat vooral jonge mensen aantekeningen maken om deze redenen, is alleen maar een goed teken. Een ander verschijnsel vormen de bijzondere diensten. Gezins-, jeugd-, open deur-, school-, groeidiensden; er is nog veel meer. Wie heeft dit allemaal bedacht? Iedere dienst is bijzonder. We ondermijnen hiermee alleen maar de gewone "bijzondere" diensten.

Ik verbaas me trouwens toch wel eens lichtelijk, dat ook kerkenraden schijnbaar weinig psalmen meer uit het hoofd kennen.

Iedere dienst moet voor de kinderen of voor de jeugd en voor de ouderen zijn. Het is één gemeente! Moderne richtingen in de Hervormde Kerk hebben aangetoond dat jeugddiensten het verval inluiden van de gewone dienst. Dus geen snoepgoed in plaats van brood. Deze diensten veroveren echter onze kerken heel snel. En, in een bijzondere dienst mag er best eens wat meer.....?

De preek

De verlangens van de gemeenten en kerkenraden gaan verder. De preek moet meer praktisch zijn. U verstaat daar misschien bevin- ding onder. Nee, het moet meer gaan om de gewone dingen van het leven. Ik kan dat begrijpen. Een preek mag niet alleen blijven steken in dingen over de ziel en de eeuwigheid. Dat zou dopers zijn. Huwelijk en gezin, werk en dagelijkse moeiten en zorgen moeten ook een plaats krijgen; Gods Woord doet dat ook. Maar dit mag niet doorslaan, want dan wordt een preek een huis-, tuin- en keukenverhaal, zonder hart. Een lifflaf maaltijd zonder vast voedsel in het hoofdrecht. En dat is helaas net wat toch veel moderne kerkgangers zoeken. Deze ontwikkeling naar de praktijk is een afdwalen van de weg. Zoek éérst het Koninkrijk Gods. Bekeert u en gelooft en Evangelie, dat gaat voorop. En daar wordt helaas de mondige postmoderne kerkganger allergisch voor!

Vragen naar makkelijk te begrijpen preken is meestal ook geen goede ontwikkeling. Er moeten leraars in de banken zitten (Hebr.5:12)! Het worden als een kind betekent niet dat we kinderlijk simpel moeten spreken. Niet kinderachtig. We moeten een kind worden in ontvankelijkheid, zoals iemand pas zei. Een kind als voorbeeld omdat het zich spontaan overgeeft en eenvoudig aanneemt wat er gezegd wordt.

Nog een paar dingen over de moderne preek. Het is een veelgehoorde opmerking dat de predikanten aan het einde telkens weer herhalen. Ik hanteer zelf een korte samenvatting aan het einde. Maar ik hoop niet in herhaling te vallen.

Integendeel, ik merk soms aan het einde dat ik juist tijd tekort kom. Dat is trouwens ook wel een fout. Collega's zullen dit herkennen. Een medebroeder zei laatst eens dat men soms de toepassing aanziet voor herhaling! Dat wijst dan wel op een geestelijk misverstaan. Soms komt het voor dat mensen een preek te theoretisch of te moeilijk vinden; en dat terwijl het gaat om exegese of uitleg. Er wordt opgemerkt: het kwam niet naar me toe, het deed me niets. Ik heb wel eens gemerkt dat hoorders die opmerking maakten omdat zij zich niet voelden ingeschaard bij de ware gelovigen. Zulke opmerkingen wijzen op geestelijke teruggang.

Het Woord

Maar ben ik nu niet te kritisch over de hoorder en de gemeente? O nee, ik heb grote bewondering voor de gemeente die elke zondag weer zo aandachtig en betrokken kan luisteren naar een preek. Ik heb het hierboven alleen gehad over de uitwassen. De kerkgangers die ik voor mij zie, vind ik, menselijk gesproken, zeer lankmoedig in het luisteren naar de dominee. Dat wil ik ook eens met nadruk uitspreken. Ik luister mijn hele leven al naar mijn eigen preken en dat doen met mij al Gods knechten. Als we preken, zijn we tegelijk ook deel van de gemeente en dus zijn we ook hoorders. We zullen moeten toestemmen dat dit wisselende resultaten biedt en dan zeg ik het nog maar zacht en vriendelijk. Ik heb vanuit deze gedachte ook begrip voor luisteraars, die moeite hebben met een te lange preek. Zelf heb ik helaas daar niet altijd mee gerekend. Calvijn moedigde de lange preek ook niet aan in zijn dagen. Als Gods Geest er in meekomt, krijgt het pas echt effect en als dat gebeurt, kan de tijd een ogenblik vergeten worden. Maar, om terug te komen op de vraag of ik niet te scherp observeer, ook Paulus bijvoorbeeld was in sommige gevallen erg eerlijk naar de gemeenten toe. Johannes stimuleert het kritisch spreken en luisteren naar voorgangers en gemeenten, als hij zegt: "Geliefden, geloof niet een iegelijk geest,

maar beproeft de geesten of zij uit God zijn; want vele valse profeten zijn uitgegaan in de wereld" (1 Joh. 4:1). Hiermee breekt hij een lans voor het bewaken van de rechte prediking. Laat deze niet door allerlei invloeden verwateren. Hij zegt nadrukkelijk: Geloof niet! Hij waarschuwt in zijn brieven regelmatig tegen allerlei dwaalleer, die zo makkelijk insluipen. Dat deed vooral ook de Heere Jezus. Ook Hij heeft gezegd: "Geloof het niet!" (Matth. 24:23,26). Meestal wordt er gezegd: in iedere preek zit wel iets goeds. Toch moet u er eens over nadenken, of zo'n benadering de waarheid niet aantast. Is een halve waarheid echt waarheid? Geloof niet! Dat zegt de apostel der liefde. Dus moeten wij alles toetsen en we moeten op onze hoede zijn. Dat mag ook best als u in de kerk zit. Ik bedoel niet dat u de voorgangers moet wegen en beoordelen op hun gaven en talenten, die zij wel of niet hebben. Johannes spreekt hier over het beproeven van de "geesten". Deze hullen zich vooral ook in toga's en preekjassen, maar het gevaar wordt niettemin door deze aanduiding ernstiger en dreigender. Het zijn geestelijke boosheden in de lucht. We hebben de strijd niet tegen vlees en bloed. Dit betekent ook dat we niet tegen de persoon van de predikant moeten ageren; laat de persoon en zijn bedoelingen intact. De rechte prediking wordt in het NT steeds weer in één adem genoemd met de dwaalleer (zoals Jezus, Paulus, Johannes en vele anderen leren). Denk ook aan de valse profetie in het OT (Hananja tegenover Jeremia). Ga ervan uit dat het ook nu niet anders is. Denk aan de vlijmende uitspraak van Paulus over een engel uit de hemel, die, als hij een ander Evangelie brengt, vervloekt is. We moeten de waarheid recht "snijden". We hebben ook het snode van het kostelijke te onderscheiden (Jer. 15:19). Ik herinner nogmaals aan de ontdekkende woorden van Ezechiël over de predikers van zijn dagen: "Omdat gijlieden het hart des rechtvaardigen door valsheid hebt bedroefd gemaakt, daar Ik hem geen smart aangedaan heb; en omdat gij de

De kerkgangers die ik voor mij zie, vind ik, menselijk gesproken, zeer lankmoedig in het luisteren naar de dominee. Dat wil ik ook eens met nadruk uitspreken.

Gods Zoon was niet echt in het vlees gekomen, zo meende men. Hij had slechts een schijnlichaam.

handen des goddelozen gesterkt hebt, opdat hij zich van zijn bozen weg niet afkeren zou, dat Ik hem in het leven behield” (13:22). Hij spreekt in dit hoofdstuk ook over loze kalk en over bloemhoven. Gods Woord waarschuwt ons op elke bladzijde voor de gevaren die hier dreigen. Er zijn geesten die uit God zijn en er zijn geesten die niet uit God zijn. Daarin moeten zij onderscheiden en beproefd worden. Kan de gemeente dat? Kunnen wij als theologen dat wel? Dat kan alleen door de gave van de Heilige Geest. Zonder dit wordt de preek een humane of een sociale causerie. Het is momenteel vrij algemeen dat een gemeente aangeeft hoe de dominee zijn moet. Deze vragen ademen de tijdgeest en beroven de prediking van het hart. Johannes geeft ook een kenmerk aan: “Hieraan kent gij de Geest Gods: alle geest die belijdt dat

Jezus Christus in het vlees gekomen is, die is uit God” (1 J 4:2,3). We zouden kunnen denken dat het dan meevalt. Dat belijden de meeste predikers wel? In de dagen van Johannes was dit de heersende dwaalleer. Gods Zoon was niet echt in het vlees gekomen, zo meende men. Hij had slechts een schijnlichaam. U merkt, dat het hier over grote zaken gaat die samenhangen met de actuele dreigingen van zijn tijd. Het waarschuwt ons enerzijds om niet kittelachtig te zijn. Voorgangers wordt wel eens op andere minder beduidende zaken de maat genomen. Dit behoede ons voor het gevaar dat we leraars opgaderen naar onze eigen begeerlijkheid. Moeten we ons beperken tot deze éne dwaling, die Johannes noemt? Johannes noemt er in zijn brief nog veel meer (1:8; 2:11,22; 3:8,10,19; 4:2,13). Johannes schrijft vaak over de antichrist. Zo

ook elders in de Heilige Schrift. De Heere Jezus spreekt zelfs over mensen die zeggen: Zie, hier is de Christus; Hij is in de binnenkamer. Dat komt heel dichtbij, ook bij onze prediking. Hij is in de binnenkamer van de (valse) bevinde-lijkheid.... Wij moeten, links en rechts, ons telkens weer onderzoeken en beproeven. Wat is het een zegen als op deze manier zo de prediker en de gemeente samen betrokken zijn op de waarheid Gods. De huidige ontwikkelingen drijven de gemeenten weg van de Schriftuurlijke lijnen. Ons kerkelijke leven vertoont de duidelijke sporen van de tijdgeest. We moeten allen maar bidden om de wonderen van Gods Wet te mogen zien door de ontdekking van de Heilige Geest. Als wij niet spreken naar dit Woord, zullen we geen dageraad hebben.

P. Roos

Voor de jeugd

Daniël voor jongeren

Eén woord van Nebukadnezar en het is met hen gebeurd. En daarom zijn ze samen in gebed gegaan.

Daniël 2:17-18

17 Toen ging Daniël naar zijn huis, en hij gaf de zaak zijn metgezellen, Hanánja, Misaël, en Azárja te kennen;

18 Opdat zij van den God des hemels barmhartigheden verzochten over deze verborgenheid...

Jullie hebben allemaal weleens van Eleos gehoord. Het is een organisatie die vanuit christelijke identiteit psychiatrische of psychosociale hulp biedt. Het Griekse woord ‘Eleos’ betekent ‘barmhartigheid’ of ‘ontferming’. En wanneer ga je nu naar Eleos toe? Als je barmhartigheid nodig hebt. Als je afhankelijk bent van de hulp van anderen. Als je er zelf niet meer uitkomt. Je zit vast.

Zo was het ook in het leven van Daniël en zijn vrienden. Daniël en zijn vrienden hebben de dood voor ogen. Eén woord van Nebukadnezar en het is met hen gebeurd. En daarom zijn ze samen

in gebed gegaan. En zij vroegen aan de God des hemels om barmhartigheden. Omdat dit voor hen de enige uitweg was. Ze hadden verder geen enkel perspectief meer.

Is dat trouwens niet de vooronderstelling van het vragen om barmhartigheid? Dat je geen perspectief, geen uitzicht meer hebt? Dat zie je telkens weer in de Bijbel. Wanneer bidden mensen nu om barmhartigheid? We zien het bijvoorbeeld bij Barthimeüs. Die man had ook geen enkel uitzicht meer in zijn leven. Hij was blind, hij was arm, hij was zijn hele leven gedoemd om te bedelen. Maar toen kwam Jezus voorbij. En hij begreep dat Jezus alleen uitkomst kon geven. En daarom riep hij om eleos. Om ontferming. En toen ze hem bestraften, riep hij zoveel te meer. *Zone Davids ontferm U mijner!*

De vier vrienden zijn ook in gebed. En waar vroegen die vrienden

om? We lezen in vers 18 *Opdat zij van den God des hemels barmhartigheden verzochten...*

Ze vragen niet om ‘gerechtighe-den’. Want dat zou betekenen dat ze nog ergens recht op zouden hebben. Maar daar vragen zij niet om. In hoofdstuk 9:18 zien we dat Daniël die twee begrippen heel expliciet tegenover elkaar stelt. *‘Wij werpen onze smekingen voor Uw aangezicht niet neder op onze gerechtighe-den, maar op Uw barmhartighe-den, die groot zijn’.*

En ook hier vragen ze om barmhartigheden. Om genade. En door dat woordje ‘barmhartigheden’ te gebruiken, belijden ze dat zij net zo goed de dood hebben verdiend. En dan moeten we er ook niet overheen lezen dat het hier in het meervoud staat. Ze vragen niet om barmhartigheid, maar om barmhartigheden. Om zo hun grote nood nog meer te laten uitkomen. En om daarmee ook uit te laten komen hoeveel genade en ontfer-

ming ze nodig hebben. Om aan te geven hoe groot het wonder zal zijn als de Heere naar hen zou omzien. Want ze konden geen enkel recht meer laten gelden. Ze beseften dat alleen Gods barmhartigheden hen zouden kunnen redden.

En wie er nu ontdekt is aan zijn blindheid. En zijn armoede. Wie van het gegeef moet leven. Wie ontdekt heeft dat hij arm is, en blind en jammerlijk en naakt. Die gaat roepen. Iemand die iets heeft leren zien van zijn schuld en zonde, die zal met zijn nood en dood voor God op de knieën komen en die gaat net als Barthimeüs roepen: *Zone Davids, ontferm U mijner!*

Zo lagen ook Daniël en zijn vrienden te smeken en te worstelen voor Gods aangezicht. Ze waren er van overtuigd dat ze in zichzelf onbekwaam waren om deze verborgenheden op te lossen. Het was voor hen een onmogelijkheid. Waar ze om vroegen, dat was bij mensen onmogelijk. Maar ze wisten ook dat bij God alle dingen

mogelijk zijn, zo zagen we vorige keer.

En om die dingen gaat het ook in de 21^e eeuw. We leven in andere tijden en omstandigheden, maar ook onze naam staat op de dodenlijst. We zijn allemaal kandidaten voor de eeuwige dood.

Maar jongelui, wie dat echt ziet en voor wie dat echt nood wordt, die gaat naar Gods genadetroom. De tollenaar uit Lukas 18 kon het niet laten om naar de tempel te gaan. Ook al veroordeelde alles hem. Al durfde hij zijn ogen niet opslaan naar de hemel. Maar hij sloeg op zijn borst, de plaats waar zijn kwaal zat. Dat boze en verdorven hart. En hij smeekte om ontferming. *O God wees mij de zondaar genadig.*

En het is nog steeds zo, dat zulke tollenaars gerechtvaardigd naar huis gaan.

Vraag niet aan hem hoe dat mogelijk was, want dat blijft een raadsel. Want zo zei de dichter P. Huet: *'Nooit heeft iemand zoveel kwaads tegen zoveel goeds misdreven'.*

Maar wat is het bijzonder, jon-

gelui, dat er een Adres is, waar je met je nood en je schuld naar toe kunt. Wat is het een wonder, dat er een Helper is. Iemand die *eleos* kan geven, omdat Hij *eleos* is. Zo zegt psalm 103 het: *Barmhartig is de HEER' en zeer genadig, schoon zwaar getergd, lankmoedig en weldadig. De HEER' is groot van goedertierenheid.* En mag ik je ook nu weer hartelijk en dringend uitnodigen om tot Hem te gaan? Misschien duurt het nog wel heel lang voordat je gaat sterven. Maar het kan ook vandaag of morgen zijn.

Daniël en zijn vrienden waren ook nog jong, toen ze de toevlucht tot God namen. Want de dood wenkt ieder uur. Maar welgelukzalig ben je als je in je jonge en goede dagen Gods barmhartigheden hebt mogen leren kennen. Dan wordt het waar wat psalm 103 zegt: *Die uw leven verlost van het verderf, die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheden.*

M.A. Kempeneers
makempeneers@kliksafe.nl

De tollenaar uit Lukas 18 kon het niet laten om naar de tempel te gaan. Ook al veroordeelde alles hem.

Vragenrubriek

Onvergeeflijk?

We zijn nu toe aan een vraag die al in maart werd gesteld; met dank voor het opgebrachte geduld! Of misschien was u wel heel ongeduldig. Hoe het zij, ik zal nu proberen een vraag te behandelen naar aanleiding van de volgende situatie. Een jonge man doet actief mee in de kerk, doet belijdenis en gaat aan het Avondmaal. Maar hij raakt in een depressie en stopt dan met de kerkgang, het bijbel lezen en gebed. Hij distancieert zich van zijn gemeente uit boosheid omdat hij depressief is geworden. Daarover krijgt hij een schuldgevoel. Na een maand of twee komt hij tot inkeer en begint weer met bijbel lezen, bidden en de kerkgang. Dan komt de vraag op hem af of hij nu mogelijk niet de onvergefelijke zonde heeft

gedaan. Het is immers moedwillige ongehoorzaamheid geweest. Naar zijn gevoel heeft hij kostbare genadetijd verspeeld.

Het is inderdaad erg wat deze jongeman gedaan heeft. Elke zonde is erg. Temeer omdat er geen enkele reden voor is. Dat is het onlogische van de zonde. We zondigen tegen een goed en goeddoend God. Er zit moedwilligheid in de zonde. Er zit vijandschap in de zonde. En onwetend zonde doen verradt onkunde, en onkunde is ook zonde.

We kunnen ook zondigen uit ergernis over Gods weg met ons. We worden bijvoorbeeld depressief, zien daarin Gods slaande hand en gaan uit nijd terug slaan en bidden daarom niet meer en gaan niet meer naar de kerk. We

menen zo God te treffen, al treffen we alleen onszelf maar, maar dat zien we niet.

De ergernis tegenover de Heere vanwege een tegenslag (in dit geval depressiviteit) kan ook rechthebbendheid verraden. Ik leef toch goed, ik ga naar de kerk, dien de Heere, ga aan het Avondmaal en doe actief mee, en nu overkomt mij dit! Waar heb ik dat aan verdiend? We hebben misschien wel steeds in ons gebed gezegd dat we niets verdienen, maar we meenden er niets van. We worden boos om een tegenslag.

Nu weet ik natuurlijk niet of alles wat ik nu aan zonde schets, ook zo door onze jonge vriend wordt ervaren. Ik ken hem niet. Maar ik wil wel duidelijk maken dat we zondaren zijn die bij God in

We zondigen tegen een goed en goeddoend God. Er zit moedwilligheid in de zonde.

Nu kan de gedachte opkomen de zogenaamde onvergefelijke zonde gedaan te hebben. Die gedachte kan opkomen uit depressiviteit.

de schuld staan; of dat nu in ons uiterlijk gedrag duidelijk blijkt of niet. Want we kunnen een leven lang als keurige kerkmensen leven, zonder ooit een spoortje liefde tot God in ons hart ervaren te hebben. Dat is ook zonde. Salomo zei: Geen mens is er die niet zondigt, 1 Koningen 7:46.

De grote vraag nu is, of de ervaren zonde en schuld nu voor de Heere beleden is. Vragen om vergeving is een geloofsdad. Het is niet God overhalen om je zonde te vergeven, maar geloven in vergeving. Ik geloof de vergeving der zonde. Waar grondt zich het geloof in Gods vergeving op? Op Gods toezegging en belofte. Als voorbeeld noem ik Psalm 86 vers 5: “Want Gij HEERE zijt goed en gaarne vergevende en van grote goedertierenheid allen die U aanroepen, HEERE!”.

David noemt in dit vers tot twee maal toe de heerlijke verbondsnaam van God: HEERE. De God Die trouw is. Zijn verbond houdt. Zijn Woord vervult. En goed is voor in zichzelf slechte mensen! Die goed is om Christus’ wille, Die het Lam Gods is. En Wiens bloed ons reinigt van alle zonde! Schuld belijden voor de Heere is een geloofsdad, zei ik. Er is geloof in Christus, Zijn offer, Zijn liefde, Zijn gewilligheid. Men geeft Zich over aan Hem zoals de vrouw “die een zondares was”, Lukas 7. Zij knielde aan Jezus voeten neer,

omdat zij geloofde dat Hij haar niet verstoten zou. En haar geloof heeft haar behouden, zegt de Heere Jezus.

Nu kan de gedachte opkomen de zogenaamde onvergefelijke zonde gedaan te hebben. Die gedachte kan opkomen uit depressiviteit. De duivel kan je ook met die gedachte plagen. Verder kan die gedachte ook uit onkunde voortkomen. Je denkt dan bijvoorbeeld dat er geen vergeving is omdat je altijd weer zondigt en onverbetterlijk bent. Je ziet dan niet dat God niet alleen zondige daden vergeeft, maar ook je zondige natuur, waaruit alle boze daden voortkomen. Zo groot is Gods vergevende zondaarsliefde nu: Het bloed van Christus dekt *alle* zonde, dus ook mijn zondige aard. Lees daarover eens na wat de Catechismus zegt in Zondag 21, vraag en antwoord 56.

Wie daar in het geloof oog voor krijgt gaat de zonde werkelijk haten en vlieden en gaat liefde krijgen voor de Heere, “Die al uw ongerechtigheid vergeeft”, Psalm 103: 3.

Het is goed de zonde te leren zien in zijn ware aard. Dan zul je echt verwonderd raken over de grootheid van Gods genade en de kracht van Jezus’ bloed! Waaraan ken je de man die echt de onvergeeflijke zonde heeft gedaan? Zeker aan onverschilligheid. Hij maalt niet om de zonde

en maalt niet om vergeving. Hij maalt niet om God en maalt niet om zijn verlorenheid. Het is het gevolg van een vreselijk proces van verharding. Waaraan de Heere je kan overgeven bij volharding in het kwaad. Volharding in het kwaad leidt tot verharding in het kwaad. En al is er niemand zo vergevensgezind dan de Heere, wie zijn zonde niet belijdt en laat zal geen barmhartigheid geschieden! Als er bij de betrokken persoon meer vragen zijn hoor ik het wel. Maar ik denk dat ik wel een beetje richting aan zijn denken gegeven heb, en wat ik nu maar hoop, dat de Heere Zelf antwoord geeft op je vragen. Denk nooit klein van de Heere. Denk maar klein van jezelf, dat is beter. Denk altijd groot van de Heere. En vraag ook maar om bewaring voor de zonde. Als je maar niet denkt dat je bij een zondeval God de schuld kan geven omdat Hij je niet bewaard heeft! Als de Heere Zijn zondaarsliefde in je hart uitstort word je bewaard voor de zonde en ga je Jozef begrijpen, die bij een grote verleiding eens uitriep: Zou ik zulk een groot kwaad doen en zondigen tegen God? Ik kan nog wel even doorgaan, maar ik houd het hier maar even bij. Met een hartelijke groet van

K. Hoefnagel

Sprekend verleden

Abraham Hellenbroek (21)

De gelukstaat van Jehovah’s verlostte volk. Jeremia 31:12

De preek van Abraham Hellenbroek die nu onze aandacht vraagt, gaat over Jeremia 31:12 ‘En hun ziel zal zijn als een gewaterde hof.’

Als God de ziel vervult kan er geen gebrek zijn. Al het goed van de aarde kan geen ziel tevreden

stellen. Alleen de Heere kan de ziel verzadigen. Als de Heere Zijn schatkamers opent, wordt Hij alles in allen. Verlostte zielen krijgen geestelijk koren, most en olie. Daarmee wordt de hongerende ziel vervuld zodat zij lijkt op de hof van Eden.

De ziel

De tekst luidt: ‘En hun ziel zal zijn als een gewaterde hof.’ Het gaat over een hof die aangelegd en geplant is in de ziel. De grond van die hof kan niemand zien en geen voet kan erop treden. De ziel is de redelijke geest van

de mens. De ziel heeft verstand, wil en hartstochten. Jeremia 31 spreekt over het overblijfsel van het volk dat door de Heere verlost was uit de ballingschap en teruggebracht in het land Kanaän. Een gewaterde hof geeft dan aan dat het volk weer bloeiend, vruchtbaar en voorspoedig zou zijn. Het verlore Israël is een beeld van het geestelijke Israël, de verlost en uitverkorenen, deelgenoten van de verbondsgoederen. Hun ziel zal zijn als een gewaterde hof in tegenstelling tot anderen die moeten hongeren en dorsten. Het woord “hof” is afgeleid van een woord dat beschutten of beschermen betekent. Tuinen hebben vaak een omheining of schutting. Tuinen zijn aangename plaatsen voor de mens. Wie een tuin aanlegt bootst in zekere zin de hof van Eden na.

Een gewaterde hof

Het woord hof wordt nader aangegeven als “een gewaterde hof.” Naar de grondtaal betekent het dat er zeer veel water in de hof is. Er valt te denken aan dauw en regen, aan beekjes en rivieren. Hoe warmer het klimaat is en hoe hoger een tuin gelegen is, hoe meer water er nodig is. Waar het meeste water is, is de grootste vruchtbaarheid. Voordat Sodom verwoest werd, leek de omgeving op het paradijs. Er was Jordaanwater genoeg. Van het volk des Heeren geldt dat het zal zijn als een gewaterde hof. Zij hebben deel aan de goederen en zegeningen van het Evangelie. De ziel wordt een gewaterde hof wanneer de Heere de ziel vernieuwt door Zijn genade. Dan komt er water in het dorre. Van nature is onze ziel als een dorre aarde. De Heere maakt van een dor land een gewaterde hof. Het water der genade bevochtigt de ziel. Gods kinderen worden een gewaterde hof genoemd omdat zij deel krijgen aan de waterbronnen der genade. Ze mogen water scheppen uit de fontein des heils. De dauw en regen van een mild en aangenaam Evangelie is hun deel. De prediking van het Woord der genade is als een regen op het nagras, als de droppelen die

de aarde bevochtigen. We hebben ook te denken aan stromen van des Heeren Geest. Daardoor wordt de woestijn tot een vruchtbaar veld. ‘Ik zal water gieten op de dorstige en stromen op het droge. Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten en Mijn zegen op uw nakomelingen. Ook de Heere Zelf is een Fontein voor de zielenhof van des Heeren volk. Gods kinderen ontvangen water uit de algenoegzaamheid van God. Jezus is de geopende Fontein voor Gods kinderen. We lezen in Jesaja 32:2 dat Die Man zal zijn als waterbeken in een dorre plaats. Gods kinderen die in zoveel genadewater delen worden terecht vergeleken met een gewaterde hof.

Overvloed

Een gewaterde hof wil ook zeggen dat er overvloed van genade is. Wateren zijn het beeld van volheid en overvloed in de genade. Een gewaterde hof staat vol en alles groeit er goed. Uit Zijn volheid ontvangen Gods kinderen genade voor genade. Zij worden gezegend met alle geestelijke zegeningen in de hemel in Christus. Die geestelijke zegeningen zijn: eeuwige verkiezing, verlossing in de tijd, roeping, rechtvaardigmaking, aanroeping tot kinderen, heiligmaking, verzegeling en bewaring. Een gewaterde hof is een zeer vruchtbare hof. Alles is daar groen, alles bloeit en draagt vruchten op zijn tijd: kruiden, bloemen en bomen. Van nature is de ziel dor en onvruchtbaar. Door genade komt er vruchtbaarheid. Geestelijk gesproken wordt de ziel vet en groen. Er komen bloemen van geestelijke deugden. Gods kinderen zijn als een boom geplant aan waterbeken, die zijn vrucht geeft op zijn tijd. Een gewaterde hof is sierlijk en schoon. Het groen is fris en levend. Bloemen en vruchten zijn een aangenaam sieraad. De ziel van Gods kinderen is levend en fris. De heiligheid is het sieraad van de ziel. Gods kinderen bloeien als de lelie. Een gewaterde hof geeft vermaak en maakt vrolijk. Het is aangenaam de gewassen en de kleuren te zien. De neus ruikt aangename geuren van bloemen en specerijen. De mond proeft

de smakelijke vruchten. De oren horen de vogels en het suizen van de zomerkoelte. De ziel is als een gewaterde hof als de Heere volop geeft. Daarvan lezen we in Psalm 23 ‘Gij maakt mijn hoofd vet met olie, mijn beker is overvloeiende. ‘ Zo wordt de dorstige ziel verzadigd en de hongerige ziel met goed vervuld (Psalm 107:9). Als de Heere zoetheid en smaak geeft in het horen van Zijn Woord, in het zingen van een Psalm en in het spreken met Gods kinderen. De ziel is als een gewaterde hof als de Heere kracht en moed geeft. Te midden van de zwaarigheden zijn ze dan onbevreesd en heilig zorgeloos.

Toepassing

Onbekeerden liggen in hun droge natuurstaat. Er is in hun ziel nog nooit een druppel genade gevallen. In plaats van een gewaterde hof zijn zij een dorre heide. Zij zijn helemaal leeg en hebben gebrek aan alles. Zij zijn nog onvruchtbaar. Er groeit in hun hof alleen stinkkruid en wilde distelen. Zij hebben nooit iets gesmaakt van vrolijk genoeg in God, van ware troost en zielenvreugd. Het kan zijn dat zij zich inbeelden een gewaterde hof te zijn. We lezen daarvan in Openb. 3: Ik ben rijk en verrijkt geworden en heb aan geen ding gebrek. Maar zij zijn ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt. U mist het aller-grootste genoeg dat er is. Wat u zich inbeeldt, is een kuil zonder water en u zult van dorst sterven. Van Gods kinderen worden heerlijke dingen gezegd. Hun ziel zal zijn als een gewaterde hof. De Heere heeft u van dorre grond tot een gewaterde hof gemaakt. God heeft in genade fontein voor u geopend. U bent bevoorrecht met een volheid aan geestelijk leven. De Heere heeft u van dor en dood vruchtbaar gemaakt. De Heere heeft een geestelijke schoonheid en sierlijkheid op u gelegd. U ontvangt daadwerkelijke genietingen. Durft u dit alles geheel en al loochenen? Wilde u het wat ruimer bewaterd hebben? Loochen daarom de gehele zaak niet. Zou u het genadewerk van God durven ontkennen? Zou u gevoeliger willen genieten? Herinner u wat u

Een gewaterde hof is sierlijk en schoon. Het groen is fris en levend. Bloemen en vruchten zijn een aangenaam sieraad. De ziel van Gods kinderen is levend en fris.

ooit hebt genoten. De Heere heeft uw ziel meer dan eens gemaakt als een gewaterde hof. Maakte het zien op Jezus uw ziel niet als een gewaterde hof? Uw ziel was als een gewaterde hof toen u zich geheel aan Jezus overgaf. Toen u zo dikwijls het verbond vernieuwde, toen u zo vaak gelovig op Jezus zag, toen was uw ziel als een gewaterde hof.

U bent in meerdere of mindere mate een gewaterde hof geworden. Erken Gods vrije genade: Hij heeft u tot een gewaterde hof gemaakt. Aanbid het in verwondering. Waardeer het gelukkige voorrecht dat u geschonken is.

Gedraag u en vertoon u als een gewaterde hof, een hof vol van vruchten, vol van sieraad, vol van vermaak. Een gewaterde hof moet immers een vruchtbare hof zijn. Een gewaterde hof bestaat uit een vruchthof, een kruidenhof en een bloemenhof. Zo is het ook geestelijk: genadevruchten, geurige specerij vruchten, mooie bloemenvruchten. Een gewaterde hof is ook een sierlijke hof: de dorheid is weg. Een gewaterde hof is vol van vermaak: er is sprake van vreugde, van blijdschap in de Heere. De Heere zal u al meer en meer tot een gewaterde hof maken. Hij zal u met Zijn regen gans rijke-

lijk overdekken. Het zal u aan water nooit ontbreken. De zalige fonteinen zullen binnen u zijn tot in eeuwigheid. Komt er soms dorheid en droogte: de Heere zal Zijn werk in het leven houden. Is het wat meer of minder, u zult een gewaterde hof blijven. Als de dood nadert en u versmacht van dorst, dan zal uw ziel zijn als een gewaterde hof. Als u door het dal van de schaduw des doods bent doorgedaan, dan zal uw ziel in de hoogste trap van volmaaktheid een gewaterde hof zijn. Een onbegrensde volheid van alles zal uw deel zijn.

A. van Heteren

Boekbesprekingen

Steven Middelkoop, Als een kind, paperback, 135 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-34581.

De ondertitel luidt: 'Kinderwerk in de praktijk.' De auteur (1986) is jeugdwerkadviseur bij de Hersteld Hervormde Jongeren Organisatie (HHJO). Hij studeerde aan de pabo, deed ervaring op als leidinggevende van een zondagsschool en werkte als leerkracht in het basis onderwijs. Dit boekje bevat veel waardevolle tips en adviezen voor kinderwerkers. Allerlei aspecten van het werken met kinderen in de gemeente komen aan de orde. Op de blz. 112-115 worden aanwijzingen gegeven hoe om te gaan met kinderen die anders zijn, die ADHD of PPD- NOS hebben. Structuur is voor deze kinderen van groot belang. Het boekje onderstreept in het eerste hoofdstuk dat een kind voor de eeuwigheid is geschapen. Het is in zonde ontvangen en geboren. Het wonder van de wedergeboorte is noodzakelijk. We lezen op blz. 14 "De Heere wekt door de prediking, door Bijbelverhalen, door Zijn Woord kinderen tot leven. Kinderwerkers zijn de mond van de Heere, als ze Zijn Woord trouw zaaien, met verwachting van het levendmakende werk van de Heilige Geest. Dat is vol liefde, maar tegelijk radicaal. 'Voorts is de belofte van het Evangelie, dat een ie-

der, die in de gekruisigde Christus gelooft, niet verloren gaat, maar het eeuwige leven heeft; welke belofte aan alle volken en mensen, tot welke God naar Zijn welbehagen Zijn Evangelie zendt, zonder onderscheid moet verkondigd en voorgesteld worden, met bevel van bekering en geloof' (DL hoofd. 2, art. 5)." Het Woord van de Heere zal nooit ledig wederkeren. Het zal doen hetgeen de Heere behaagt. We lezen op blz. 15 "Spurgeon zegt: 'Ik ben ervan overtuigd dat kinderen bekeerd kunnen worden. Hij, Die met Goddelijke souvereiniteit de grijze zondaar van zijn zondige wegen kan terugbrengen, kan ook een kind van zijn zonde overtuigen.'"

J.C. Ryle, Heiligmaking, Gebonden, 542 blz., € 32,50, Uitgeverij Om Sions Wil, ISBN 978-90-74787-86-4.

Ryle schreef in het voorwoord op zijn boek in oktober 1879 het volgende: "Ik ben zo vrij te denken dat de verhandelingen die in dit boek staan, als profijtelijk ervaren zullen worden door allen die belang stellen in het onderwerp van de Schriftuurlijke heiligmaking. Ik moet mij wel erg vergissen als ze geen breed licht werpen op de werkelijke natuur van de heiligheid, en op de verzoeken en moeilijkheden die te verwachten zijn voor allen die de heiligmaking najagen. Bovenal hoop ik dat ze

tot hulp zullen zijn om de grote waarheid naar voren te brengen dat de vereniging met Christus de wortel der heiligheid is, en dat ze jonge gelovigen zullen laten zien wat een geweldige bemoediging Jezus Christus biedt aan allen die ernaar streven om heilig te zijn." Het boek is een uitgebreide editie van een kleiner werk dat twee jaar eerder verschenen was en een gunstige ontvangst had gekregen. In de Introductie zet Ryle duidelijk het *verschil* uiteen tussen *rechtvaardiging* en *heiliging*. We lezen op blz. 16 en 17 het volgende: "Paulus zegt ons herhaaldelijk dat de mens 'door het geloof gerechtvaardigd wordt', zonder de werken der wet.' Maar niet één keer zegt hij ons dat wij 'door het geloof geheiligd worden, zonder de werken der wet,' integendeel, Jakobus zegt ons uitdrukkelijk dat het geloof waardoor wij zichtbaar en aanwijsbaar gerechtvaardigd worden voor de mensen, 'indien het de werken niet heeft, bij zichzelf dood is' (Jak. 2:17)." We lezen verder op blz. 17 en 18 "Ware heiligheid bestaat niet slecht uit geloven en voelen, maar uit doen en dragen en uit een praktische tentoonspreiding van actieve en passieve genade. Onze tong, onze stemming, onze natuurlijke hartstochten en neigingen - ons gedrag als ouders en kinderen, meesters en knechten, man en

vrouw, overheden en onderdanen – onze kleding, onze tijdsbesteding, onze manier van zakendoen, onze houding in ziekte en gezondheid, in rijkdom en armoede – ja, al deze dingen zijn zaken die door de geïnspireerde schrijvers volledig worden behandeld. Zij zijn er niet tevreden mee om in algemene bewoordingen te zeggen wat we moeten geloven en voelen, en hoe de wortels van heiligheid in ons hart geplant moeten worden. Ze graven dieper naar beneden. Ze treden in bijzonderheden. Ze omschrijven nauwkeurig wat een heilig mens dient te doen en te zijn in zijn eigen gezin en bij zijn eigen haard, wanneer hij in Christus blijft.”

Eveneens in de introductie lezen wij het volgende: “Maar gaat het om een absolute, letterlijke *volmaaktheid*, dan zijn de uitnemendste heiligen van God altijd en in iedere eeuw de allerlaatsten geweest om dat te claimen! Integendeel, zij hebben altijd het diepste besef van hun eigen uiterste onwaardigheid en onvolmaaktheid gehad. Hoe meer geestelijk licht ze genoten hebben, hoe meer ze hun eigen talloze gebreken en tekortkomingen gezien hebben. Hoe meer genade ze gehad hebben, hoe meer ze ‘met de ootmoedigheid bekleed’ zijn geweest (1 Petrus 5:5).” Ryle schrijft duidelijk dat we in de Bijbel geen enkel kind van God aantreffen die letterlijk en absoluut volmaakt was. “Integendeel, mensen als David, Paulus en Johannes verklaren in de krachtigste taal dat ze in hun eigen hart zwakheid en zonde voelen. De heiligste mensen uit modernere tijden zijn altijd opmerkelijk geweest vanwege diepe ootmoed. Hebben we ooit heiliger mensen gezien dan John Bradford, die de marteldood stierf, Hooker, Usher, Baxter, Rutherford of M’Cheyne? Toch kan niemand de geschriften en brieven van deze mensen lezen, zonder te zien dat zij zich iedere dag ‘schuldenaars aan barmhertigheid en genade’ voelden, en het allerlaatste waar ze ooit aanspraak op maakten, was volmaaktheid!” (blz. 109 en 20). Verder gaat de auteur in op de betekenis van Romeinen 7. In de tijd van Ryle

waren er en ook in onze tijd zijn er die *Romeinen 7* niet beschouwen als de bevinding van de gevorderde heilige, maar als de bevinding van de onwedergeboren mens of van de zwakke en onbevestigde gelovige. We lezen daartegenover op blz. 21 “Wat ik wel wil benadrukken, is het evidente feit dat de beste verklaarders in elk tijdperk van de kerk, Romeinen 7 zo goed als altijd op gevorderde gelovigen hebben toegepast. De verklaarders die deze visie niet hebben, zijn de roomsen, de socinianen en de arminianen, op enkele opvallende uitzonderingen na. Tegenover hen staat het oordeel van bijna alle reformatoren, bijna alle puriteinen en de beste hedendaagse reformatische godgeleerden.”

Op blz. 25 geeft de auteur weer dat er zijn die een groot verschil maken tussen *bekering en toewijding*. Zij delen de mensen in drie klassen in: zondaars, boetvaardigen en heiligen. Duidelijk stelt Ryle dat Gods Woord spreekt over een tweedeling: levenden en doden in de zonde, wandelaars op de brede en op de smalle weg, wijzen en dwazen, kinderen van God en kinderen van de duivel. Ryle moet niets hebben van de opvatting dat een gelovige plotseling en op een verborgen manier, met één reusachtige sprong, overgaat in een staat van zegen en algehele toewijding. Hij zegt dat niet in de Bijbel terug te vinden (blz. 25 en 26). Ryle wil wel weten van *groei*. Dit blijkt uit zijn verhandeling over 2 Petrus 3:18 ‘Wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus.’ We lezen daarover op blz. 160 het volgende: “Wanneer ik over ‘groei in de genade’ spreek, bedoel ik alleen maar een toename in de trap, mate, sterkte, vitaliteit en kracht van de genaden die de Heilige Geest in het hart van een gelovige plant. Ik geloof dat elk van die genaden ruimte laat voor groei, vordering en toename. Ik geloof dat berouw, geloof, hoop, liefde, nederigheid, ijver, moed en dergelijke, klein of groot, sterk of zwak, vitaal of slap kunnen zijn, en in verschillende perioden van het leven van dezelfde persoon heel erg kunnen afwisselen. Wan-

neer ik het erover heb dat iemand ‘opwast in de genade’, bedoel ik eenvoudig dit: dat zijn zondebesef dieper wordt, zijn geloof sterker, zijn hoop helderder, zijn liefde uitgestrekter, zijn geestelijke gezindheid opvallender. Hij voelt meer van de kracht der godzaligheid in zijn eigen hart. Hij geeft er meer blijk van in zijn leven. Hij gaat van kracht tot kracht, van geloof tot geloof en van genade tot genade. Van mij mogen anderen de stand van zo iemand omschrijven met zulke woorden als ze zelf willen, maar ik voor mij denk dat dit de waarachtigste en beste omschrijving van hem is: ‘hij wast op in de genade.’

Bijna aan het slot van het hoofdstuk dat gaat over opwas in de genade lezen wij op blz. 180 “Hierbij laat ik het onderwerp van de opwas in de genade. Ik ga ervanuit dat ik genoeg gezegd heb om sommige lezers aan het denken te zetten. Alle dingen worden ouder: de wereld wordt ouder; wijzelf worden ouder. Nog een paar zomers, nog een paar winters, nog een paar ziektes, nog een paar droefenissen, nog een paar bruiloften, nog een paar begrafenissen, nog een paar keer elkaar ontmoeten, nog een paar keer afscheid nemen en dan – wat dan? Wel, dan zal het gras op onze graven groeien! Nu, zou het niet goed zijn om naar binnen te kijken en onze ziel een eenvoudige vraag te stellen? Komen wij vooruit in de godsdienst, in de dingen die onze vrede betreffen, in de grote zaak van persoonlijke heiligheid? GROEIEN WIJ?

Christus is volgens Ryle ook alles in de *heiligmaking*. We lezen daarover in hoofdstuk 20 ‘Christus is alles’ Kolossenzen 3:11. Op blz. 514 schrijft hij “Maar Christus is niet alleen alles in de rechtvaardigmaking van een ware christen; Hij is ook alles in zijn heiligmaking. Ik wil niet dat iemand mij verkeerd begrijpt. Het is geen moment mijn bedoeling om het werk van de Geest te onderwaarden. Maar dit zeg ik wel: niemand is ooit heilig voordat hij tot Christus komt en met Hem verenigd is. Voordien is het zo dat zijn werken dode werken zijn en hij in het geheel geen heiligheid heeft. Eerst moet

u met Christus verbonden zijn en dan zult u heilig zijn. Zonder hem – los van Hem – kunt u niets doen (Joh. 5:5). Ook kan niemand in heiligheid opwassen tenzij hij in Christus blijft. Christus is de grote Wortel, waaruit iedere gelovige zijn kracht moet betrekken om voorwaarts te gaan. De Geest is Zijn bijzondere gave, Zijn verworven gave voor Zijn volk. Een gelovige moet niet alleen Christus Jezus, de Heere aannemen, maar ook in Hem wandelen en geworteld en opgebouwd worden in Hem (Kol. 2:6,7)."

J.H. den Boer, Ken Hem in al je wegen, paperback, 144 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-34383.

De ondertitel luidt: 'Pastorale brieven aan een dochter.' J.H. den Boer (1907-1975) onderhield een briefwisseling met zijn dochter vanaf het moment dat zij het ouderlijk huis verliet en in de verpleging ging werken. Op een persoonlijke en eerlijke manier geeft hij zijn dochter geestelijk onderwijs en gaat hij in op de vragen waar zij mee worstelt. In het voorwoord van ds. P. den Ouden vinden we een korte levensschets van de auteur. Een uitgebreidere is te vinden in 'De eenvoudigen, geloofsgetuigen op de Noord-West Veluwe, Heerenveen 2011. We willen iets doorgeven uit brief 42 "Jij wilt geen zondaar, enkel zondaar, onwaardig en onwillig zondaar, doodarm zondaar, verdoemelijk zondaar, misdadig zondaar, doodarm zondaar zijn, die niets is en dan ook niets betalen kan. Daar wil jij nog met ware zuchten enzovoort een mooi kleed van vijgen-boombladeren over gooien. 'Nee', zegt God tegen Adam en ons, 'weg daarmee. Je moet naakt en schuldig voor Mij komen, want anders ben jij niet. Jij mag, kunt en wilt niets betalen. Daarom zal Ik een Ander, Mijn eigen Zoon, laten betalen. Alles laten betalen, alles laten verwerven en daarom je alles geven. Zijn bloed om al je zonden te vergeven, om die te overwinnen. Zijn gerechtigheid om je daarmee te bekleden. Zijn Geest om je te onderwijzen. Zijn liefde om je te trekken.' Hij wil het niet voor 99

procent doen en 1 procent aan jou overlaten, want die kun je zelfs nooit opbrengen. Als jij nu maar erkennen en aanvaarden wilt schuld, niets dan schuld; zonde, niets dan zonde; vijand, niets dan vijand en daarom aan mijn kant verloren. U doet geen onrecht. Dan kan God wat aan je doen en Hij wil het uit vrije genade."

Ds. J. Belder, Schoonfamilie is ook familie, paperback, 96 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-32778.

De auteur is hervormd emeritus predikant. Hij diende de gemeenten van Loon op Zand, Katwijk aan Zee, Nieuw-Lekkerland en Dordrecht. Als gevolg van een burn-out ging hij 2007 met vervroegd emeritaat. Ds. Belder schreef een boekje dat gaat over problemen die er kunnen ontstaan met de schoonfamilie. Wie trouwt krijgt er familie bij. Niet alleen schoonouders, maar ook zwagers en schoonzussen. Dat kan goed kan, maar ook minder goed gaan. Er kan sprake zijn van wrijvingen en conflicten. Vanuit zijn eigen pastorale praktijk belicht de auteur deze zaken en geeft waardevolle aanwijzingen en adviezen om zich op de juiste wijze op te stellen. Het boek bedoelt een handreiking te zijn als er zich problemen voordoen. De

vrouw van de auteur heeft tot haar man gezegd "Als je schoonouders er niet waren geweest, zou ik nooit je vrouw zijn geworden. Dat is tenminste al één reden om hen in ere te houden."

GRATIS AF TE HALEN

Jaargangen
Bewaar het Pand 1977 t/m 2002.

Tel. 055-3231291

VAN STAVEREN

Begrafenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

**Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio**

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"
www.vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax: 084-2220131. Email: pand@solcon.nl ING 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 15,00 per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 14 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 (ex. BTW) per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646